

20 llengües, 40 relats, 60 anys

L'Escola d'Idiomes Moderns

(1953-2013)

20 languages, 40 stories, 60 years

The Escola d'Idiomes Moderns

(1953-2013)

Índex / Contents

Presentació, <i>per Dídac Ramírez i Sarrió</i>	II
El nostre necessari futur, <i>per Xavier Varea</i>	15
Introducció, <i>per Philip Banks</i>	19
Precedents, <i>per David Canal</i>	21
El naixement de l'EIM, <i>per Doireann MacDermott</i>	23
Una història de l'Escola d'Idiomes Moderns, <i>per Philip Banks</i> . .	27
RELATS	51
IL·LUSTRACIONS / ILLUSTRATIONS	127
Foreword, <i>by Dídac Ramírez i Sarrió</i>	129
Our necessary future, <i>by Xavier Varea</i>	133
Introduction, <i>by Philip Banks</i>	137
Precedents, <i>by David Canal</i>	139
The Birth of the EIM, <i>by Doireann MacDermott</i>	143
A history of the <i>Escola d'Idiomes Moderns</i> , <i>by Philip Banks</i>	147
PERSONAL ACCOUNTS	171

Una història de l'Escola d'Idiomes Moderns

INICIS

El fundador de l'EIM, Ramón Carnicer Blanco (1912-2007), explica a la seva autobiografia, *Friso Menor*, que les classes van començar el dia 15 d'octubre de 1953. L'any anterior, aquest professor de la Facultat de Filosofia i Lletres havia estat el creador del Curso de Estudios Hispánicos, els cursos de llengua i cultura espanyola per a estrangers de la Universitat de Barcelona.

El context històric era rellevant: el règim de Franco anava obrint progressivament les seves fronteres per a esdeveniments com el XXXV Congrés Eucarístic Internacional (1952), al qual van assistir milers de persones i que va marcar la fi de l'aïllament. El van seguir el conveni militar amb els Estats Units (1953) i l'admissió d'Espanya a les Nacions Unides (1955). A més, uns mesos abans, el mateix any de la fundació de l'EIM s'havia organitzat el VII Congrés Internacional de Lingüística Romànica a Barcelona, que va oferir un ambient plurilingüe poc habitual en aquella època. Aleshores, les possibilitats d'estudiar una llengua estrangera moderna, a part del francès a l'institut, eren limitades, i els centres més importants eren l'Institut Britànic (fundat el 1943) i institucions semblants. Les titulacions de Filologia Anglesa i Filologia Alemanya eren encara una cosa del futur: a Espanya se'n van crear els primers departaments a la Universitat de Salamanca (1952), seguida per la Complutense de Madrid (1954) i la de Barcelona (1955). Val a dir que Madrid tenia l'Escuela Central de Idiomas, però la primera Escola Oficial d'Idiomes (EOI) de Barcelona no va obrir fins al final dels anys seixanta.

Tot i que el projecte de creació de l'EIM s'havia presentat a la Junta de Govern de la Universitat l'11 juny de 1953 i s'havia enviat al Ministeri perquè l'aprovés, tres mesos després encara no s'havia decidit res oficialment. De fet, en les paraules recollides a les actes de la Junta de l'11 de setembre es podia detectar una manca de consens entre els seus membres sobre la seva creació:

Después de amplio debate relativo a las posibilidades, eficacia y utilidad de las enseñanzas que tenga a su cargo dicha Escuela, tanto para los alumnos universitarios españoles como para los extranjeros que aspiren a conocer el idioma español, el Dr. Pericot formula varias consideraciones que se refieren a la posible aportación económica de la Facultad para sostenimiento de tales enseñanzas.

El Dr. Lluís Pericot també va assenyalar que Ramón Carnicer tenia molt d'interès que se li permetés informar dels cursos a l'alumnat que es matriculava a la Universitat.

I, d'una manera bastant sorprenent, la primera matriculació va tenir lloc només deu dies després (figura 2). S'oferien només dues llengües: anglès (amb 356 matriculats) i alemany (amb 186 matriculats). El preu de la matrícula era de 250 ptes (1,50 €), quan un diari costava 70 cèntims (0,004 €). Es feien tres hores de classe a la setmana, i les classes s'impartien en dos nivells, l'Elemental i el Medio. Hi havia un total de 22 grups (la mitjana era de gairebé 25 alumnes per grup), que feien classe a les aules de la Facultat de Filosofia i Lletres, amb quatre professors contractats per a l'anglès i dos per a l'alemany, un dels quals ja havia impartit classes *ad hoc* a la Universitat (figura 3).

La major part de la feina administrativa la portava a terme el mateix Ramón Carnicer amb l'ajuda de la seva esposa, Doireann MacDermott, també professora, a la secció d'anglès. Carnicer va ser el secretari del nou centre perquè, segons era costum llavors, n'havia de ser el director el degà de la facultat, que a Filosofia i Lletres era el Dr. Castro, encara que no havia contribuït gaire al procés de creació de l'Escola. Era una situació que, segons tothom, no havia de canviar en el futur. Tot i això, i malgrat les referències que en les reunions de la

Junta de Govern es feia als vincles entre l'EIM acabada de fundar i la Facultat, a diferència dels cursos d'Estudios Hispánicos no sembla que consideressin l'EIM com una part de Filosofia i Lletres, i així va mantenir un cert grau d'independència. El centre es va crear oficialment per ordre ministerial el 15 de març de 1954.

L'any acadèmic següent, 1954-1955, s'hi van afegir el francès (amb 193 estudiants) i l'italià (18). En total, 842 matriculacions (669 persones) repartides en 34 grups. Quan es va afegir un tercer nivell (Superior), un primer grup d'estudiants d'anglès i d'alemany va obtenir el Diploma de Suficiència de l'EIM, fet que va merèixer el títol d'un article publicat a la *Revista de Educación* (figura 5). El nivell exigít era alt, sens dubte: 106 estudiants no es van matricular al segon semestre, i dels 736 restants només 401 van presentar-se a l'examen final, dels quals 96 van suspendre (figura 4). Això vol dir que una mica més del 41% va aprovar el curs, amb uns quants aprovats més a les recuperacions del setembre. Es va nomenar un director per a cada llengua a fi d'establir objectius comuns i garantir el sistema d'avaluació de cada nivell, així com per preparar materials docents comuns.

La filosofia del projecte inicial presentat a la Junta de Govern el juny del 1953 posava èmfasi que els cursos de l'EIM «no tendrán un carácter de cursos esporádicos, sino graduados, orgánicos, conforme a un plan meditado y permanente, serán de tipo esencialmente práctico, y habrán de ofrecer a los estudiantes universitarios y a otras carreras superiores, una preparación de idiomas modernos que les completaría su formación humana en un aspecto que tanta importancia social y científica tiene en los tiempos presentes».

Tot i que la traducció tenia un paper destacat tant en els mètodes docents com en els exàmens, el propòsit era aconseguir una certa competència comunicativa, ja que l'alumnat havia de demostrar que podia escriure i també parlar la llengua. En aquest aspecte, va ser probablement el primer centre d'idiomes d'aquest tipus en una universitat espanyola des del final de la Guerra Civil. Hi va haver una certa pressió per part d'algunes facultats perquè s'oferissin cursos de llengua per a finalitats específiques, però aquestes propostes es van aturar: els mateixos estudiants agraïen l'oportunitat de relacionar-se amb els seus companys d'altres facultats i amb llicenciats (1).

Es van esmerçar també molts esforços per portar la utilització de la llengua més enllà de l'aula: es van organitzar intercanvis de conversa amb el centenar aproximat d'estudiants estrangers que participaven en el Curso de Estudios Hispánicos, així com trobades més informals; es va crear una petita biblioteca d'obres en llengües estrangeres; es projectaven pel·lícules (quan aleshores totes estaven doblades), i es van concedir vuit beques perquè un petit nombre d'estudiants fes cursos d'estiu a l'estranger durant un mes i mig, en un moment en què es demanava visat perquè els estudiants espanyols entressin a la majoria de països (figura 6). L'EIM gaudia també d'una base econòmica sòlida: el Ministerio de Educación Nacional hi contribuïa; els governs de França, Alemanya, Itàlia i el Regne Unit cobrien, cada un, el cost de dos grups, i el govern dels Estats Units cobria el cost d'un grup, de manera que aproximadament el 30% de les despeses corrents el cobrien institucions externes.

LA SEGONA MEITAT DELS ANYS CINQUANTA I ELS ANYS SEIXANTA

Fins al final de la dècada dels cinquanta, el nombre d'estudiants va anar creixent progressivament, fins a arribar a un total d'aproximadament 1.350 matriculats en cada curs acadèmic, amb unes 600 matrícules a anglès, 300 a alemany, 400 a francès i 50 a italià. El personal docent rebia un salari que depenia del nombre de grups que impartia; en un principi van ser 5.600 ptes per any i grup (33,25 €), que després van pujar a 6.750 ptes (40 €). Però pocs professors, si és que n'hi va haver cap, estaven contractats únicament a l'EIM: també treballaven als instituts oficials o en altres llocs, una situació de pluriocupació que era ben bé la norma en l'Espanya de Franco. Per exemple, el curs acadèmic 1958-1959 hi havia vint professors per a un total de cinquanta grups. Pel que fa a l'administració del centre, el 1957 es va cedir a l'EIM una petita oficina al soterrani del Pati de Ciències, que es va continuar utilitzant fins al final dels anys seixanta.

Durant el període que va del 1955 al 1966, es va impartir per a les tres llengües principals un quart nivell, el «curso de ampliación».

Durant un breu període de temps (1957-1959), es va oferir un altre curs per preparar els estudiants per a l'examen del Certificate of Proficiency in English de la Universitat de Cambridge i un programa de dos anys sobre traducció i interpretació d'alemany directa i inversa, que no sembla que tinguessin gaire èxit. Ramón Carnicer, però, va tenir molt d'interès a desenvolupar estudis de traducció a l'EIM i va visitar una sèrie de centres europeus amb aquest objectiu al cap. Hem de recordar que a l'Espanya de l'època els estudis de traducció no es coneixien (no es van generalitzar fins als anys vuitanta), i probablement no era realista suposar que el nivell exigít s'assoliria amb el nombre d'hores que oferien els cursos de l'EIM (aproximadament 75 h presencials l'any). La taxa d'aprovat dels cursos sembla reflectir aquest grau d'exigència: durant la major part de la segona meitat dels anys cinquanta, una mitjana d'aproximadament la meitat de l'alumnat matriculat a l'EIM es va presentar a l'examen final, dels quals van suspendre al voltant del 40% (la taxa d'aprovat va estar, per tant, al voltant del 30%).

Per bé que els anys seixanta van ser un període de grans canvis a Europa, i tot i les primeres protestes universitàries de la segona meitat de la dècada, aquest no va ser el cas ni a Espanya ni a l'EIM: el nombre d'estudiants va tendir a mantenir-se com en la dècada anterior. De fet, es va produir una petita davallada, amb una mitjana de 48 grups i 1.292 estudiants matriculats cada any durant tota la dècada. La manca d'espais va ser-ne, sens dubte, la causa: en repetides ocasions, les memòries anuals es referien a la impossibilitat d'obrir tants grups com s'esperava, perquè no es disposava d'aules suficients. Hem de recordar que la majoria de les facultats ocupaven encara l'Edifici Històric de la UB, ja que va ser tan sols de manera gradual que es van anar traslladant a nous edificis al campus de la zona universitària de Pedralbes. El Dr. Carnicer va presentar almenys dues vegades plans per a un edifici propi, que no es va veure realitzat, i les classes de l'EIM van continuar impartint-se en diferents parts de l'Edifici, cosa que suposava molt poc contacte entre els membres del personal, i encara menys entre el personal de seccions diferents.

Tot i la fundació de la primera EOI de Barcelona el 1966 (si bé les primeres classes es van impartir el 1970-1971), a l'EIM la demanda

de places va continuar mantenint-se. De fet, els estudiants feien cua molt abans de l'inici de la matrícula, i arribaven a passar-hi la nit (4). Atès que les probabilitats de matricular-se en un grup d'un nivell superior al del primer any (Elemental) eren limitades, molts dels que ho intentaven no ho aconseguien, i recorrien de vegades a estratègies com ara matricular-se en un curs d'una altra llengua per poder canviar de llengua l'any següent (els estudiants dels cursos anteriors tenien prioritat sobre els alumnes nous). Quan la secretaria es va traslladar a un nou emplaçament, a l'esquerra de l'entrada principal de l'Edifici Històric, a finals dels anys seixanta, globalment la visibilitat de l'EIM va créixer considerablement a la Universitat. A mesura que les facultats van anar marxant a les seves noves seus a l'avinguda Diagonal, però, els estudiants de les facultats que quedaven a l'Edifici Històric, especialment de Filologia, van ser-ne els predominants.

La principal novetat va arribar, sens dubte, quan es va afegir una cinquena llengua, el rus, al programa de l'EIM, al començament del curs 1965-1966. Havia estat una ambició desitjada llargament pel Dr. Carnicer, tot i l'oposició amb què havia topat —o diguem més aviat per la manca d'entusiasme que havia trobat—, per part dels rectors successius. El canvi va arribar amb el Dr. García-Valdecasas (rector de la UB del 1965 al 1968), partidari de la línia dura, que de manera certament sorprenent no va fer cap objecció a oferir classes de rus. I l'EIM es va convertir així en el segon centre, després de l'Escuela Central de Idiomas de Madrid, que va impartir aquest idioma. La professora contractada va ser Dora Fusimaña Trias, que havia marxat exiliada a l'URSS quan era petita, el 1939, i que va tornar a Espanya el 1957, moment en què va entrar en contacte per primera vegada amb el Dr. Carnicer.

La professora Fusimaña explica que, a mitjan agost, estava de vacances als Pirineus quan va rebre un telegrama amb la notícia que el rus finalment s'autoritzava. Hi havia una demanda considerable, i el primer any s'hi van matricular 44 estudiants. El problema principal eren els materials, ja que no n'existia cap d'adequat, i com que les fotocòpies no existien, els materials s'havien de picar a màquina treballósament en clixés de ciclostil amb caràcters ciríl·lics. Posterior-

ment, el Dr. Carnicer va aconseguir importar alguns manuals i més endavant, amb la col·laboració de l'editorial Ariel, es va elaborar un manual, que va haver de superar un rigorós procés de censura que va eliminar tota referència a l'URSS. A més, el règim va exigir estrictament que la Sra. Fusimaña ensenyés l'idioma sense fer cap menció al país en què aquella llengua es parlava, i de tant en tant la convocaven a la Jefatura de Via Laietana per recordar-l'hi.

Tampoc no li van autoritzar tornar a l'URSS per fer un curs de formació de professorat. A començament dels setanta, durant els últims anys del règim de Franco, i malgrat els preparatius, es va prohibir de manera similar un viatge col·lectiu d'estudiants de rus després que la policia entrevistés, el dia de l'examen final, els qui pensaven participar-hi. Les dues preguntes principals ratllaven l'absurd: «Qui us ha incitat a viatjar a Rússia?» i «Qui paga el viatge?». Ni tan sols el 1974-1975 van autoritzar un segon intent, i no va ser fins a la creació de la titulació de Filologia Eslava que aquests esforços van obtenir l'èxit merescut.

Un altre problema, que es perllongaria fins entrats els setanta, es generava quan les protestes estudiantils acabaven amb el tancament de la Universitat. En aquestes ocasions, les classes es podien arribar a anul·lar, i si el tancament s'allargava s'havien de trobar llocs alternatius, com ara els espais del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC) del carrer Egipcíaques.

El 1968 la Dra. MacDermott, que havia estat la responsable de la secció d'anglès des de la creació de l'escola, va acceptar una plaça a la Universitat de Saragossa, i el seu marit, el Dr. Carnicer, va anar trencant gradualment els vincles directes amb l'EIM tot i que va continuar viatjant entre les dues ciutats per continuar la feina amb Estudios Hispánicos. A Saragossa, on va passar quatre anys, va crear l'Instituto de Idiomas, que va seguir el model de l'EIM (3).

A Barcelona, el 1969, Joan Veny, catedràtic de Filologia Catalana, va ser nomenat secretari de l'EIM per substituir-lo (2) i el catedràtic Antoni Maria Badia i Margarit, fins llavors sotsdirector, que l'any 1978 es convertiria en el primer rector de la Universitat de Barcelona elegit democràticament, va ser nomenat director.

ELS ANYS SETANTA

Per primera vegada en molts anys, el curs acadèmic 1970-1971 va viure un augment significatiu del nombre d'estudiants matriculats, amb un total de 1.699 en 54 grups, que equivalia a una mitjana de 31 estudiants per grup. Els anys que seguien, el nombre total d'estudiants va variar poc, però després es va tornar a les xifres de la dècada dels seixanta, i la matrícula del curs 1970-1971 no es va recuperar fins al 1982-1983.

Al començament dels anys setanta, l'EIM disposava de dues aules d'ús exclusiu a l'últim pis del Pati de Ciències. Estaven equipades amb una pissarra i poca cosa més —una ni tan sols tenia finestra, de manera que els dies de calor, si el grup era gran, podia resultar asfixiant, a més de presentar altres dificultats (5 i 6)—. Però, almenys, els professors a qui tocaven aquestes aules tenien la sort que no havien de córrer d'una aula a l'altra entre classe i classe —les classes eren d'una hora els dilluns, els dimecres i els divendres; les dels dimarts i els dijous al vespre eren de 90 minuts, i els alumnes del matí van continuar tenint classe els dissabtes fins a principi dels setanta—. El Dr. Veny va trobar solucions imaginatives als problemes d'espai arribant a cedir l'ús del seu despatx per als grups petits de llengües com ara l'italià i el rus (7), i oferint algunes classes a les facultats del campus de la zona universitària.

Encara que les subvencions dels governs estrangers s'havien aturat a mitjan anys seixanta, la situació econòmica de l'EIM va continuar sent bona, i cada any es disposava de recursos per a les beques. El 1978-1979, els estudiants pagaven 5.000 ptes (30 €) per curs (els que no estudiaven a la UB pagaven 7.000 ptes, 42 €). Quant al personal docent, cobrava 80.000 ptes (480 €) netes per grup per any. Des de la fundació de l'EIM, doncs, els salaris havien pujat una mica menys que les taxes.

La coordinació de la secció més gran, la d'anglès, havia passat per diverses mans després de la marxa de la Dra. MacDermott, i només va recuperar una certa estabilitat amb Gilbert Price (1970-1976) (5) i el Dr. Brian Mott (1976-1980) (6). A causa de la necessitat d'espais, els exàmens escrits d'anglès tenien lloc els dissabtes al matí i a la tar-

da, amb un esforç logístic considerable. Aquesta situació va continuar fins als primers anys del 2000.

El curs acadèmic 1975-1976, l'últim nivell (el Superior) es va dividir en dues parts, seguint el programa de quatre anys del rus, i com a reconeixement al fet que l'objectiu declarat d'aconseguir en només tres cursos acadèmics un nivell entre el que llavors ja es coneixia com a First Certificate in English (abans el Lower Certificate) i el Certificate of Proficiency in English no era realista. El curs acadèmic següent, la resta d'idiomes (excepte l'italià) van seguir aquest model. Tot i això, els estudiants trobaven sovint que el nivell exigít era difícil d'assolir, en especial si no s'havia adquirit una base prou sòlida al nivell anterior i si no s'havien preocupat de practicar l'idioma durant les llargues vacances d'estiu.

Els anys setanta van veure un altre canvi: el francès, que fins llavors havia estat clarament la segona llengua quant a nombre de matriculats, va perdre més de la meitat dels estudiants, i va passar de més de 540 a principi de la dècada a menys de 220 al seu final. Les raons d'aquesta tendència negativa no són clares. Potser hi va contribuir el fet que el francès estava començant a perdre preeminència en els programes dels instituts de secundària. En canvi, l'alemany es va mantenir relativament constant quant a nombre d'estudiants i, si bé no va depassar el francès com a segona llengua fins als noranta, el nombre de matriculats en aquestes dues llengües va ser marcadament semblant de finals dels setanta en endavant.

Cal destacar que els setanta van ser testimoni de l'aparició d'una veritable onada de mètodes docents alternatius al mètode tradicional de gramàtica i traducció: el mètode audiolingual; el mètode nocional; el mètode situacional; l'enfocament lèxic; la suggestopèdia; el mètode silenciós (*the Silent Way*); l'aprenentatge lingüístic en comunitat. La majoria de les classes de l'EIM, amb l'excepció de les d'uns pocs professors més joves, que van incorporar els mètodes directes a les seves tècniques docents (5), tenien un enfocament bastant tradicional, encara que, si ho jutgem pels comentaris dels estudiants de l'època, no per aquest motiu deixaven de ser divertides i s'aprenia molt (7, 8 i 9). A causa de les dificultats derivades de la utilització d'aparells en espais no adequats acústicament, però, la comprensió oral quedava

pràcticament ignorada (a part dels dictats), i l'examen oral sovint era poc més que simbòlic, un reconeixement tàcit del que passava a classe (figura 7).

ELS ANYS VUITANTA

Els esdeveniments generals, com ara els del 23 de febrer de 1981, no van deixar d'afectar l'EIM. José Enrique Gargallo explica que l'ambient a la classe de rus aquella tarda era comprensiblement tens (7). Kathleen Firth, professora de la secció d'anglès i posteriorment professora titular del Departament de Filologia Anglesa i Alemanya de la UB, recorda tant l'època com l'episodi:

Les classes eren divertides i encara les milloraven més uns estudiants amb molt d'interès, que no esperaven menys que el millor dels seus professors. Recordo clarament la classe que tocava la tarda del 23 de febrer de 1981, quan va arribar un missatge del rector que totes les activitats s'havien de suspendre. Érem al mig d'uns exercicis sobre les clàusules condicionals i, com anticipant la fallida del cop, els estudiants van proposar de continuar la classe en un bar del costat. I ho vam fer! Vint estudiants flegmàtics i la seva professora, apinyats al voltant d'unes taules, practicant diligentment les clàusules condicionals en una cafeteria al davant de la caserna del Bruc, mira tu en quin lloc!

Aquesta va ser una dècada en què la pressió pel canvi va arribar progressivament a l'EIM. En primer lloc, va ser una dècada de creixement considerable: mentre als setanta la mitjana de matrícula havia estat de 1.620 estudiants l'any, el període entre el 1981 i el 1988 va veure un increment del 50%, i el curs 1990-1991 la xifra de matriculats s'havia doblat fins als 3.220, amb la major part del creixement en una única llengua, l'anglès. A part de l'evident demanda social per la llengua (10), que va portar que s'obrissin acadèmies privades d'idiomes a tots els barris de la ciutat, les causes eren múltiples. En aquell temps, molts estudiants havien estudiat l'anglès a l'institut i tenien un domini considerable de la gramàtica i el vocabulari, però no eren capaços

d'expressar-se en anglès. Les anomenades classes de principiants eren, doncs, fàcils d'impartir, ja que el professor podia concentrar-se a activar aquestes habilitats oblidades, i l'equip de professors relativament joves, en ràpid creixement, sabia fer-ho molt bé oferint classes més dinàmiques i participatives (II). A més, la secció va canviar de forma: fins aleshores, gairebé totes les seccions tenien una estructura piramidal —molts grups de principiants, menys oferta per als estudiants de nivell intermedi i només un grapat de grups per als nivells intermedi-alt i avançat—, de manera que es va fer un esforç per analitzar la demanda i oferir les classes adients. Així, el nombre de cursos de nivell intermedi va créixer sostingudament. I gràcies al savi suport del Dr. Veny, un nombre creixent de grups va poder fer classe fora de l'Edifici Històric, de vegades fins i tot en franges d'horari noves, com ara de dues a quatre del migdia. Finalment, i en certa manera inconscientment, en aconseguir un millor equilibri entre les habilitats, el nivell d'exigència es va rebaixar a objectius més realistes, fet que va elevar la taxa d'aprovat (prop del 50% dels estudiants matriculats aprovaven, davant del 35% de la dècada anterior) i va afavorir la continuïtat de l'alumnat. Així, al final dels anys vuitanta, un alumne de Superior II ja no podia dir que havia assolit un nivell per sobre del del Cambridge First Certificate in English.

Un altre element de canvi va ser la diversificació de l'oferta de cursos: els estudiants que havien aprovat el Superior II tenien ganes de millorar els coneixements en un nivell més avançat o, sovint, de presentar-se a exàmens oficials, com va passar durant el període entre el 1955 i el 1966. Inicialment, l'oferta d'aquests cursos era bastant *ad hoc*, però va servir per a establir les bases d'uns canvis més profunds al final dels vuitanta. Dos professors d'anglès van experimentar també amb cursos orals com a extensió del joc de rols —el que es coneix com a *simulacions*—, els dissabtes al matí, amb bastant d'èxit. I es van incorporar altres cursos de fluïdesa oral a l'oferta, en especial després que el 1987 s'introduïssin cursos d'estiu curts (de 40 h) al juliol, en col·laboració amb el Vicerectorat d'Estudiants.

Amb la incorporació d'un molt petit espai per al professorat a la planta baixa de l'Edifici Històric a principi del vuitanta, la col·laboració entre els professors es va incrementar. També va permetre

guardar els materials que ocupaven més espai, com els mapes de l'URSS de Dora Fusimaña, que aleshores ja podia comentar amb llibertat. Tot i això, el tema de les aules a l'Edifici Històric continuava sent problemàtic. Era l'època estrella dels cassets, amb què va resultar molt més fàcil portar veus diferents a l'aula, encara que les condicions acústiques feien que els estudiants haguessin de bregar amb les gravacions mentre, de vegades, els professors batallaven amb l'equip audiovisual (18). Pràcticament no hi havia altres ajuts tecnològics, i l'intent de substituir les pissarres de les dues aules de l'EIM per unes pissarres blanques d'anar per casa va fracassar aviat, perquè la llum directa del sol en va deteriorar les superfícies. També va costar que els canvis arribessin a altres aspectes: ara pot semblar inversemblant que no fos fins al 1986 que la publicitat de l'EIM i les memòries anuals es publicuessin en català i no en castellà (figura 8), per exemple.

L'elecció de Josep Maria Bricall com a rector de la UB (1986-1994) va comportar canvis importants per a l'EIM. Va nomenar el Dr. Miquel Llobera —professor del que aleshores era l'Escola de Formació del Professorat i exdirector de l'EOI de Barcelona— director de l'EIM el setembre del 1987. I disposava de l'eficaç col·laboració de diverses professores de la Facultat de Filologia: inicialment la Dra. Carme Muñoz, especialista en l'adquisició de segones llengües, com a secretària i la Dra. M. Rosa Vila com a cap d'estudis; la Dra. Muñoz va passar després a ser la cap d'estudis i la Dra. Francesca Mestre es va incorporar a l'equip com a secretària. El primer canvi va arribar quan l'EIM es va dotar d'una sala de professorat més gran, espai per a despatxos i sis aules (on aviat es va instal·lar aire condicionat) a l'últim pis de l'Edifici Històric, que donaven a la Gran Via de les Corts Catalanes. Els estudiants encara havien de pujar un munt d'escaleres, però, després d'uns primers dies caòtics perquè les pissarres no havien arribat, aquells espais es van convertir en la base de l'EIM durant els vint-i-cinc anys següents. A principi del 1988, es va signar un acord entre el Dr. Bricall i la Fundació Bosch i Gimpera per regularitzar la situació de l'EIM, que havia continuat existint en una mena de llimbs legals i econòmics. Això va significar que, per primer cop, el professorat gaudís de contractes, i es van fer les corresponents cotitzacions a la Seguretat Social, que havia estat una millora llarga-

ment sol·licitada, ja que garantia l'accés a l'atenció sanitària i el dret a una pensió futura (12).

Quant a l'aspecte pedagògic, el nombre d'hores de classe presencial a la setmana es va incrementar de tres a quatre: hi havia grups que tenien una hora de classe al dia (van desaparèixer progressivament) i grups de dues classes de dues hores. Amb això els cursos tenien teòricament 120 h (tot i que a la pràctica el nombre real era d'unes 110, a més de l'examen final). A més, es va canviar el nom dels cursos per introduir un sistema numèric més transparent (1, 2, 3, 4), amb dos nivells avançats (5 i 6) afegits, i amb exàmens amb objectius comuns per a totes les llengües al final del nivell 4 (la primera acreditació de coneixements) i després del nivell 6 (un nou diploma de suficiència), que ja era un nivell molt avançat. Tot i que la secció d'anglès havia definit el programa dels diferents nivells amb anterioritat als anys vuitanta, no era sempre el cas dels altres idiomes. Una altra novetat va ser la introducció d'una guia impresa per a l'alumnat, que detallava el contingut de cada nivell i el sistema d'avaluació. Es respectava també estrictament el nombre màxim de 25 alumnes per grup. I va millorar significativament l'equipament disponible: no només es disposava de reproductors de casset de més qualitat, sinó també de retroprojectors, fotocopiadores per a transparències, copisteries i, just al final de la dècada, dels primers ordinadors a la secretaria i la sala de professorat.

Per aquesta raó va ser necessari contractar professorat nou, de vegades desconcertantment jove als ulls del de la UB, per a molts dels quals l'EIM era encara un fet desconegut. Tanmateix, el professorat de l'EIM de vegades tampoc no coneixia bé el funcionament de les facultats ni fins a quin punt l'EIM només era tolerada al seu si, sense el dret d'exigir ajuda o espais (14). En efecte, els espais van continuar sent un problema, ja que la disponibilitat d'aules podia dependre de l'avenença amb el cap d'estudis. Per sort, el col·legi major Sant Raimon de Penyaforat i Nostra Senyora de Montserrat va salvar l'EIM per uns quants anys amb aules lliures. Sota el guiatge del nou equip de direcció de l'Escola, es va estalviar per finançar el desenvolupament i la formació del professorat, i així es va assolir un grau més alt de professionalització; en el clima actual de restriccions econòmiques, és una àrea que es troba a faltar.